

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Baptistae Bvrgi De Dominio Ser[enissi]mae Genvensis Reip. In Mari Ligvstico Libri. II.

Borgo, Pietro Battista

Romae, 1641

Occidentalium populorum, qui quondam floruerunt, maritimum dominium.
Cap. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13096

In Mari Ligustico. Lib. I. 21

Antigonus, cum inter epulas versaretur, accipiens, amicis huiusmodi dona mirantibus, subridens: *Novi, inquit, quid Patroclus his donis significet. Vel maris, ait ille, oportere nos fieri dominos, vel ficus comedere, hoc est, ignavos ac molles videri. Et Orientales quidem populi, qui priscis temporibus floruerunt, quorumque mores compertos habemus, hoc pacto maris dominium agnouerunt.*

Occidentalium populorum, qui quondam floruerunt, maritimum dominium.

CAP. IV.

D Occidentales modo transeamus. ¹ Spinetae itaque populi, ² ab vrbe cognomine ad Spineticum Padi ostium sita, denominati, ³ Superi maris principatu diu sunt potiti, mittebantque Delphico Apollini decimas e maritimo prouentu ita magnificas, vt etiam Strabonis ætate, in Delphico templo, Spinetarum celebris thesaurus, ex ijs decimis conflatus, commonstraretur. ⁴ Tyrreni autem longum tempus mare Inferum tenuere, ⁵ quod & nomen ab ijs sortitum est. Ac ⁶ Tusci Supero Inferoque, quibus Italia peninsulæ modo cingitur, sunt potiti: nomina sunt argumento, quod alterum Tuscum communi vocabulo gentis, alterum Adriaticum ab Adria Tuscorum colonia

Ita-

1. Stephan.
2. Dionys. Halic. l. i. Plin. lib. 3. cap. 16. & 17. Ferrar. in Lexic. Geograph.
3. Dionys. loc. cit. Strab. l. 5.

4. Dionys. loc. cit. Diodor. Sicul. rer. Antiq. l. 6. & Biblioth. lib. 11.
5. Diod. d. l. 6.
6. Lin. lib. 5.

22 De Dominio Ser.^{ma} Gen. Reip.

1. *Cæsar. de bell. Gall. l. 3.*

Italicæ gentes vocauerunt. ¹In Oceano vero Occidentali, seu Aremorico, Veneti Galliæ populi ad ostium Ligeris incolentes, sunt dominati ante Iulij Cæsaris tempora, a quo fuere subacti, vt etiã in mare, quod Narbonensem prouinciam alluit,

2. *Strab. Geograph. lib. 4.*

3. *Diod. Biblioth. lib. 20.*

Polyb. lib. 1.

Appian. in Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

Libys.

² Maffilienses imperarunt. ³ Carthaginenses vero, ante Agathoclem Siculorum Regem, imperium maris habuere, a quo eo imperio aliquando spoliati sunt. Sed ab Agathocle deficientibus Africanis, principatus maris ad Carthaginenses redijt, qui partum olim a maioribus, & quasi hereditario Iure sibi relictum, vsque ad primum cum Romanis bellum tenuere, ⁴ quo illum amiserunt. Romani itaque, victis Carthaginensibus maris dominium adepti, dant nobis occasionem, de ipsorum maritimo dominatu largius differendi, tum quia plura de eo extant testimonia, tum quia huius populi instituta, ac mores, ceteris normam dederunt, ac legem. Testantur itaque Dionysius, ⁵ & Appianus primæ classis Historici, non solũ mari Mediterraneo Romanos fuisse dominatos, sed Oceano etiam, quacunque nauigabilis est, & magnis copijs, magnisq; præsidjs, & classibus illud ex omni parte vallantes, quasi castrum, aut munitum quendam locum, mare custodijse, vt verum fuerit Cassandræ apud Lycophronem vaticinium, quo illis obuentura prædixerat

4. *Liuius l. 30. Eler. l. 2. c. 6.*

5. *Dionys. Hælycar. de ant. Rom. l. 1. Appian. Alex. in præsem. hist. Rom.*

In Mari Ligustico. Lib. I. 23

Τῆς, ἢ θαλάσσης ἀρχῆς, ἢ μοναρχίας.

Terra, & maris sceptrā, & monarchiam,

Quæque illis apud ¹ Virgilium Iupiter promississe dicitur a Venere.

1. Aeneid. 1.

Certe hinc Romanos olim voluentibus annis,

Hinc fore ductores, renouato sanguine Teucris,

Qui mare, qui terras omni ditione tenerent

Pollicitus.

Sic vniuersi maris illos fuisse ² dominos, ³ illudque, vt cingulum eorum, Imperio circumfundihaud pauci asseruerunt. In Oceanum certe videntur sibi ius vendicasse post expugnatas Hispanias.

2. Themist. ora. 5. Procop. de edif. Iustin. c. de August. Nicephor. in pref. ad hist. Eccles.

3. Aristid. in Rom. Encom.

Ergo seu patrijs primæuis manibus cultor

Subderet Hispanum, legibus Oceanum.

⁴ Cecinit Claudianus de Scipione maiore: & ⁵ Claudius post receptam Britanniam, naualem coronam fastigio Palatinæ domus iuxta ciuicam fixit, traiecti, & quasi domiti Oceani infigne.

4. In præfat. l. 3. de laudib. Stilic. 5. Sueton. in Claud. c. 17.

⁶ Carausius. quoque in Oceano Aremorico per tractum Belgicæ, pacandum mare, quod Franci & Saxones reddebant infestum, Diocletiano imperate suscepit; cumq; illud Constantinus Chlorus deinceps, domitis, profligatisque Piratis purgasset, ⁷ Oceanum terris omnibus maius elementum Romano Imperio dicitur addidisse. Atqui de Romanorum dominio in Mediterraneo luculentiora habemus testimonia, quod ⁸ suum appellabant, expresso dominij nomine: ideoque

6. Eutrop. Rom. hist. l. 9.

7. Panegy. ad Constantin. 8. Flor. lib. 3. c. 6. Mela de mari mediet. Sallust. in Iugurth. Polyb. l. 1. Dio Cass. lib. 42.

cum

24 De Dominio Ser.^{mæ} Gen. Reip.

*I. Flor. d. c. 6.
Plutarch. in
Pompeio. Ap-
pian. in Mi-
thridae.*

cum illud Cilices inuasissent, nudatum Romanis præsidij ob ciuilia bella, sublatisque commercijs, rupto fœdere generis humani, sic maria bello, quasi tempestate præclusissent; ut nauigationem securam redderent, Romani maris domini, imperium maritimum Pompeio demandarunt, qui Mediterranei partes omnes, latebrasque classibus occupans, piratas in mari quasi in arce quadam obsedit. Labet apponere, quæ Florus hoc bello a Pompeio gesta recenset, ut ante oculos ponamus, quibus viribus, & quo pacto dominium maritimum Romani tuerentur. Quippe cum classibus suis (de Pompeio loquitur) & socialibus Rhodiorum abundaret, pluribus Legatis, atque Præfectis utraque Ponti, & Oceani ora complexus est. Gellius Tusco mari impositus, Plotius Siculo, Gratilius Ligusticum sinum; Pompeius Gallicum obsedit, Torquatus Balearicum, Tiberius Nero Gaditanum fretum, qua primum nostri maris limen aperitur. Lentulus Libycum, Marcellinus Aegyptium, Pompeij iuuenes Adriaticum, Varro Terentius Aegeum & Ponticum, Pamphylum Metellus, Asiaticum Capio, ipsas Propontidis fauces Porcius Cato sic obsitis nauibus, quasi portam, obseruauit; sic per omnis æquoris portus, sinus, latebras, recessus, promontoria, freta, peninsulas, quidquid piratarum fuit, quadam indagine inclusum, & oppressum est. Ipse Pompeius in originem, fontemque belli Ciliciam versus est. Hactenus Florus. Quid si hostem

stem in Ciuitate, arceve quadam obsedisset Pompeius, præstare amplius potuisset? Neque modo illum Imperatorẽ totius Mediterranei S.P.Q.R. constituerat, sed & præesse eum¹ iusserat, legem ferente Gabinio, toti continenti ad quadraginta stadia procul a mari; qua lege maritimum, ac terrestre imperium exequata sunt, & discrimen omne sublatum. Duce itaque Pompeio² mare recuperatum, Romanoque Imperio restitutum fuit, vt cecinit³ Manilius,

*Quis te Niliaco periturum litore, Magne,
Post victas Mithridatis opes, pelagusq; receptum
Crederet?*

Et Petronius.

*Ille tremor Ponti, seui quoque terror Hydaspis,
Et Piratarum scopulus, modo quem ter ouantem
Iuppiter horruerat, quem fracto in gurgite Pontus,
Et veneratus erat submissa Bosphorus vnda.*

Neque erat insolitum apud Romanos huiusmodi imperium dare, qui biennio ante hoc Pompeianum, M. Antonio Prætori idem⁴ decreuissent; vnde manifestum est, ipsos eodem iure cum terrestri istud censuisse: quare tritum etiam apud eos fuit illud, *Terrã, marique imperium augere*. Hoc igitur dominio vsi exteris, Barbarisque nauigandi leges, modumque præscripserunt, vti Antiocho Syriæ Regi, & Carthaginensibus, alijsque⁶ legimus fuisse præscriptas. Potestate autem Reip. in Cæsares translata,

D maris

1. Plutarch.
& Appian.
loc. cit.

2. Plin. lib. 7.
c. 26.

3. Astronom.
lib. 4.

4. Patere. l. 1.
epitom. Liuij
l. 68. Lactant.
l. 1. diuin. In-
stit. c. 11.

5. Gryphand.
de Insul. c. 14
nu. 58.

6. Apud Li-
uium lib. 30.
& 38. eiusd.
epis. lib. 48.
& 49. Polyb.
in excerpt. le-
gat.

26 De Dominio Ser.^{mæ} Gen. Reip.

maris est retentum dominium, & classes instru-
ctæ, quæ illud custodirent; quod Augustum fe-
cisse narrat¹ Suetonius; & Cæsares pro maris do-
minis semper se gesserunt. De Antonino Cara-
calla² Oppianus.

1. In Augu-
stus. 49.

2. ἀλι-ύπ-
κῶν. γ.

— ποῖς μὲν γὰρ ὑπὸ σκῆπτροισι θάλασσα

Εἰλάται, καὶ φῦλα πεισιδάμωνος ἰναύλιον.

— tuis sub sceptris namque profundum

Voluitur; & proles Neptuni, quæ incolit antra.

3. κυνηγῆ-
κῶν. α.

Et³ alibi.

Σοὶ μὲν γὰρ θαλίθετα κύμα πάνθ' ἄρμερα

καὶ πάλιν εὐδιόωσα τρίφρα κλυτὰ φῦλα θάλασσα.

Namque tibi certe viridis fert omnia tellus,

Et nitidos rursus tibi pisces educat æquor.

4. Apud Ioan.
Episc. Euchai.
tens. in Lam-
bic.

5. Cōsil. Chal-
cod. p. 3. cō. 3.

6. V. d. Con-
stans. Porphy-
rogen. lib. 1.
themat. 17.
Et alios per
Selden. Mar.
claus. lib. 1.
c. 14.

7. Procop. in
Arcan. hist.

8. L. iniuriarū
Aristo. § si quis
ff. de iniur.
l. Aristo ait,
ff. de rev. di-
uis. l. 2. ff. ne
quid in loco
pub. § 8. 9.

9. d. § si quis.
10. L. sane si
maris, ff. de
iniur.

Hoc autem maritimum dominium, cum Cæ-
sares secesserunt in Græciam, penes Orientales
Imperatores fuit. Constantinus⁴ Monomachus.

Ἦς καὶ θάλασσης κύριος, καὶ δεσπότης.

Et⁵ Leo Augustus, *Terræ, marisque domini* dicti
funt: imo ab his maris præfectura, quasi pro-
vincia, dabatur, videmusque passim Ægæi, &
Hellesponti præfecturas⁶ nominari; ⁷ & Iusti-
nianus præterea Hellespontum nauigantibus
vectigal imposuit. Neque solum penes Impe-
ratores, ac Remp. remansit dominium maris,
sed cum illud⁸ publicum esset, hoc est, Populi
Romani, ipsius portiones aliquæ priuatis ho-
minibus⁹ locari, aut per¹⁰ priuilegium concedi
consueuerunt, vt in ijs solus quispiam piscaretur,

tur,

αἰματι

Π

In Mari Ligustico. Lib. I. 27

tur, fructumque caperet; & eiusmodi conductoribus, seu ijs, qui ex privilegio possiderent, interdictum concessum erat, quo se tuerentur.

Extant passim hac de re apud veteres testimonia, multique recensentur, qui maris portiones vallis, repagulisque includentes, faciebant privatas, fiebantque earum domini, Populi Romani concessione. Ac Lucullus quidem, exciso etiam monte iuxta Neapolim, euripum, & maria in suas villas admisit, ideoque Magnus eum Pompeius, rogatum Xersem appellabat. Hinc

*Contracta pisces equora sentiunt
Iactis in altum molibus: huc frequens
Camenta demittit redemptor
Cum famulis, dominusque, terra
Fastidiosus.*
Cecinit Horatius: & Martialis de piscina Apollinaris,

*Hic summa leni stringitur Thetis vento,
Nec languet equor: viua sed quies ponti,
Pictam phaselon adiuuante fert aura.
Sicut puella non amantis estatem
Multa salubre purpura venit frigus,
Nec seta longo querit in mari predam,
Sed a cubiculo, lectuloque iactatam
Spectans alte lineam trahit piscis.
Si quando Nereus sentit Aeoli regnum,
Ridens procellas, tuta de sua mensa
Piscina, Rhombum pascit, & Lupos vernas.*

D 2 Et

1. d. §. si quis

2. Varr. de re rust. l. 3. c. 3. & 17. Columel. l. 8. c. 16. & 17. Sallust. in Coniurat. Catil. D. Heron. Hexeam. lib. 5. c. 10. & lib. de Nabu. the. c. 3.

3. Patere. l. 2. Plutarch. in Lucull. Plin. l. 9. c. 54.

4. Lib. 3. od. 1. 5. L. 10. epi gr. 30.

28 De Dominio Ser.^m Gen. Reip.

Et Petronius.

*Expelluntur aquæ saxis, mare nascitur aruis,
Et permixta rerum statione rebellant.*

1. Dio Chryf.
orat. 34.

2. Theod. Balsam. in Canon. 12. Synod. 7.

3. Idem in Concil. Chalce. l. 6. 4.

4. L. In iuriarum actio. §. si quem. l. si sine si maris. ff. de In iur. l. venditor fundi. ff. com. praed. §. Eclog. l. 53. tit. 6. περ ἀλιείων.

6. Constit. 56.

Traianus¹ etiam Augustus Tharso vrbi, præter principatum circumiacentis territorij, dominium quoque Cydni fluuij, atque alluentis maris concessit; vti etiam² Emanuel Comnenus Cœnobitis quamplurimis iura maritima largitus est; de quibus iuribus, quæ ad Imperialem urbem spectarent,³ Metropolitanus Neocæsariensis integrum volumen conscripsit. Sed & Romani⁴ Iurisconsulti veteres, non vno in loco, priuatorum dominium in mari agnoscunt, quod etiam Græci in⁵ Basilicis profitentur. Quin & Imperialibus sanctionibus, refutata, vt iniusta, maris communione, firmatum est, non minus maris adiacentis, quam terrestris fundi, esse dominos eos, qui maritimas oras possident. Verba⁶ Leonis Imperatoris addemus. *Sancimus, inquit, vt quisque oras suas (maritimas) inconcusso iure possideat, illarumque dominus sit, & si qui sine ipsius permisso illarum emolumento frui velint, hos propellere possit. Nam quemadmodum terrenis locis iuris est, vt quicumque domus dominus sit, is præter illius usum, vestibulum quoque, atque atrium possideat; vt ita etiam maritimis obtineat, rationi esse consentaneum putamus. Et sicut terrenis locis, præter voluntatem domini, ex alieno fructus percipere nemini concedimus, sed si quis fructus ex eo colligit, eos*
vel

III s C

vel benignitate domini percipiat, vel pro loci usu
 uectigal soluat necesse est; sic etiam maritimis ob-
 seruari precipimus. Hactenus Imperator, in om-
 nibus maritimum dominiũ terrestri adæquans:
 idemque mox eiusmodi maris spatia (*inoncas*
 appellat) inter se distare quantum debeant de-
 finit, aliaque præscribit iura his Epocarum do-
 minis, vt certis legibus dominium hoc priuatum
 in mari niteretur. Eius itaque iuris erat mare
 apud Græcos, Romanos, cæterosque, quos recen-
 suimus, quorumque imperia desiẽre, vt domi-
 nium, dominumque pateretur.

1. Const. 57.
 2. Remoras
 piscatorias
 vertit Hen-
 ricus Agylaus
 3. Const. 102.
 & duabus
 seqq.

*Principum, ac Populorum, qui adhuc florent,
 ac primum Pontif. Max. Cæsaris,
 & Venetorum maritimum
 dominium.*

CAP. V.

NEQVE minus maritimi populi, ac
 Principes, quorum nostris temporibus
 florent Imperia, maris principatum
 exercent. A Summo Principum, ab ipso, qui vi-
 cem Dei gerit in terris, Pontifice Romano, duce-
 mus exordium. Pontifex itaque Maximus, qua
 rerum tẽporalium Princeps est, in eo mari, quod
 Ecclesiæ dicitur, dominatur. Celebris est excom-
 municatio aduersus piratas, præcipue mare Ec-
 cle-